

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1283980/5

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: פלונית

הנדון: תנאי סף לערעור: הצבעה על טעויות של בית דין קמא שיש להן נגיעה לתוצאה הסופית; כיבוד הורים כטיעון בהליך הנוגע לילדים; העדר 'זכות' לחייב את האם בבדיקה

החלטה

א. לפניי בקשתו של המערער לקיום דיון בערעורו שאותו דחיתי על הסף בהחלטה קודמת או למצער בחלקים ממנו. המערער טוען כי חלקים מערעורו הם ערעור שבזכות, ולטעמו אין בית הדין רשאי לדחות ערעור כזה על הסף, ללא דיון.

טעות בידו של המערער:

חובתו של בית הדין לקיים דיון בערעור היא כשהערעור עומד לכאורה בתנאי הסף להגשת ערעור כפי שנקבעו בתקנות הדיון. תנאי סף אלה אינם מתמצים בדרישה כי ההחלטה המערערת תהיה כזו שיש בעניינה זכות ערעור אלא מצריכים גם כי כתב הערעור יצביע על טעויות קונקרטיות שטעה בית הדין קמא, לשיטתו של המערער, בהלכה (והוא הדין לטעויות משפטיות כשמדובר בפסיקה המושתתת על טעמים משפטיים ולא דווקא הלכתיים), בעובדות או בשיקול הדעת, כשלגבי שני האחרונים נדרשת הטעות הנטענת להיות גם כזו "הנראית לעין". אפשרות נוספת היא כי כתב הערעור יצביע על פגם בניהול הדיון שהשפיע על תוצאותיו.

בכתב הערעור שהוגש לבית דיננו לא מצאנו את כל אלה, וודאי לא בנוגע לנושאים שבעניינם נטען כי מדובר בערעור בזכות: המערער אומנם האריך לפלפל בהלכות כיבוד הורים, אך לא הראה כיצד פלפולו רלוונטי לתביעות הנוגעות אומנם לילדים אך מתנהלות בינו לבין אימם, שאינה חייבת בכבודו. הערתו של בית הדין האזורי כי דרישתו של האב – גם לו הייתה בהליך שבינו לילדים – אינה מוצדקת מבחינת הלכות כיבוד הורים היא הערה צודקת לגופה, אך בכל מקרה באה כאמירת אגב וכתוספת על העיקר שהוא כאמור לעיל, וממילא אף אם סבור מאן דהו כי אינה צודקת אינה יכולה להקים עילה לערעור. במאמר מוסגר נעיר כי גם לו היה ההליך מתנהל בינו לבין הילדים וגם לו היה מדובר בעניין שיש בו משום כיבוד הורים מן הדין, עדיין לא היה מקום לחייב את הילדים לשמוע דווקא לאב, נגד עמדת האם, שהרי מבואר בגמרא שחובת הילדים בכיבוד אימם לאחר גירושי ההורים אינה פחותה מחובתם בכבוד אביהם.

על כן מוסמך ורשאי בית הדין לדחות את הערעור על הסף, והדברים אמורים במשנה תוקף כשמדובר בפעם שנייה שמגיש המערער ערעור שלכאורה הוא ערעור סרק.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב. עם זאת הצדק צריך גם להיראות ולפיקך, ולפנים משורת הדין, ייעתר בית דיננו לקיום דיון בערעור ויאפשר למערער לשטוח את טענותיו ולהצביע על טעויות כאמור באופן ממוקד וברור, אף שבכתב הערעור לא עשה כן. ברם כל זאת בכפוף לאמור להלן:

1. הערעור יישמע רק בנוגע לסוגיות שלגביהן יש מקום לראות את המערער כמערער בזכות. המערער טוען בבקשתו כי יש שלוש סוגיות כאלה: קביעת שמות הילדים, הסמכת האם לבדה לחתום על הבקשה לאזרוחם של הילדים בישראל ואי־הפניית האם לבדיקה פסיכיאטרית.

בסוגיית השמות לא נתן בית הדין קמא כל החלטה סופית לעת עתה אלא קבע כי זו תוסדר לאחר סוגיית האזרחות. סוגיית האזרחות תוכרע בערעור שבעניינה לכאן או לכאן ולאחריה תוסדר אפוא סוגיית השמות, וככל שתהיה אז הכרעה סופית שלא כעמדתו – יהיה רשאי המערער לערער עליה.

סוגיית הבדיקה הפסיכיאטרית ודאי אינה מקימה זכות ערעור – אין למערער זכות תביעה עצמאית לקיום בדיקה כזו או אחרת למשיבה, וממילא דחיית בקשה כזו אינה דחיית תביעה המקימה זכות ערעור. כל שיכול המערער הוא לבקש קיום בדיקה כזו כסעד ביניים לצורך ההכרעה בסוגיות המשמורת והסדרי השהות, החלטה סופית בעניינים אלה יכולה להקים לו זכות ערעור שבגדרו יכול הוא לטעון גם על פגמים בהליך ובשיקול הדעת – לרבות מתן הכרעה ללא בדיקה זו או אחרת, אך איקיום הבדיקה כשלעצמו וכל עוד אין פסיקה סופית בסוגיית המשמורת והסדרי השהות – אינו מקים כל זכות ערעור.

נותרה אפוא סוגיית האזרחות לבדה, ורק בעניינה יוכל המערער להשלים ולהבהיר את ערעורו כאמור ולהצביע על טעות בהכרעת ונימוקי בית הדין שלדעתו מצריכה את שינוי הכרעתו.

2. השלמת כתב הערעור בהתאם לאמור – שהיא זכות שלפנים משורת הדין כאמור לעיל – תיעשה בתוך חמישה־עשר יום, לרבות ימי פגרה.

3. במקביל יפקיד המערער ערובה להוצאות המשיבה ככל שתיפסקנה, ערובה בסך 15,000 ש"ח. הפקדת הערובה תיעשה גם היא בתוך חמישה־עשר יום כאמור.

יובהר כי בדרך כלל באה הוראה על הפקדת הערובה רק לאחר התשובה לכתב הערעור, אבל בנסיבות שבהן מתאפשרת השלמת כתב הערעור לפנים משורת הדין וכשלנוכח כל האמור יש יסוד לחשוש כי אכן מדובר בערעור סרק ובהסבת טרחה והוצאות סרק למשיבה מורה בית הדין תחילה על הפקדת הערובה.

4. לאחר שתופקד הערובה ויוגש כתב ערעור מתוקן יורה בית הדין על תגובת המשיבה ולאחר מכן ייקבע דיון בערעור.

5. מובהר מראש כי ככל שיידחה הערעור אפשר כי יחויב המערער גם בהוצאות משפט נכבדות לטובת אוצר המדינה.

ג. החלטה זו מותרת בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום כ"ז באב התשפ"א (5.8.2021).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה